

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Frederika-Bremer-Förbundets medlemmar anmodas att med snaraste till byrån,
54 Drottninggatan, 1 tr., insända årsavgifter och prenumerationsavgifter.

1902

Ny följd V årg.

Häft. 6

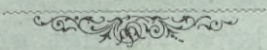
TIDSKRIFT FÖR SOCIALA ❖ ❖

OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR: LOTTEN DAHLGREN ❖ ❖ ❖

INNEHÅLL:

Några beslut vid 1902 års riksdag.

CÉCILE GOHL: Nutida schweiziska författare.

H. S. PYLKKÄNEN: Bob.

Litteratur. K. B.: Kvinnomakt af Gustaf af Geijerstam. — K. B.: Storgårds-
blomster af Karl Erik Forsslund.

Föreningsmeddelanden.

SVECIA,

Olycksfall-försäkringsanstalten **GOTHIA.**

Avslutar olycksfallförsäkringar på liberalaste och tidsenligaste villkor.

Hufvudkontor: Regeringsgatan 3, 2 tr.

Solidt, tidsenligt Lifförsäkringsbolag.
Ömsesidighetsprincip. — Svensk dödlighet.

Kontor: Regeringsgatan 3.

Aktiebolaget Nordiska Kompaniet.

Textilafdelning, Thyra Grafström.

Ritningar och påbörjade Broderier på sidor: Kläder, Järtr- och viltstrammal,
pansar för Dunkar, Fortläser, Mattor, Kuddar, Serveringsstolar m. m. Mönster
utlyras. Rekvisitioner från landsorten ombesörjas pr omgående.

Bröderna Påhlmans Skrif-, Språk- & Handelsinstitut,

A. T. 84. Riks- 56 06. Stockholm, Stora Vattugatan 2, 1 och 2 tr. upp.
Påhlmandigt Handelsläroverk med öfring- och mönsterkonst.
Fyllskurser, Termiskurser, 3 mån. kurser, Kurser i särskilda ämnen.
Undervisningen bestådes af 18 lärare. Nya elever emottagas dag-
ligen. **Prospekt** gratis på begäran.
Söndagssektioner. Skriftinstituten förtämr öfverdradt.

Största lager af
Duktyger,
 Lakans- och Örngåttslärfter,
 Handdukar, Hollands, Madapolam,
Piqué, Broderier & Spetsar.
 Specialité: **Damutstyslar,**

hvilka förfärdigas å egen Syateljier och levereras fullt färdiga, märkta och tvättade.

Egen Tvätt- och Strykinrättning jemte Ångmangel.

Nordiska Kompaniet.

F. d. K. M. Lundberg, Stureplan.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS! Priselönta af Dräkt-Reformföreningen.
 Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

☛ Allt arbete utföres noggrant och af bästa material. ☛
 Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. GUST. PETTERSSON,
 52 Drottninggatan 52.

Froms Velocipeder

Obs.! — **äro utmärkta** och af alla, som använda dem, mycket omtyckta för deras stora hållbarhet och stadiga, lätta gång.

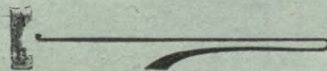
PER FROMS Velocipedfabriks Aktiebolag

(Kongl. Hofleverantör)

STOCKHOLM, Mäster-Samuelsgatan 34.

Klagomål öfver svårighet att få köpa verkligt god Ättika har föranlett Liljeholmens Vinfabrik att tillhandahålla sin, sedan många år för god smak och fin arom kända Ättikssprit, på förseglade flaskor försedda med fabriken's etikett och spädningstabell.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(*Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4*),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten inflyttna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

HYLIN & C^{OS}

FABRIKSAKTIEBOLAG

— KONGL. HOFLEVERANTÖR. —

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönda med

GULDMEDALJ I STOCKHOLM 1897.
I GEFLE 1901.

Försäljes i våra butiker

12 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16

A. T. 64 69.

A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

(S. T. A. 99922)

Aug. Magnusson

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48

STOCKHOLM.

(Etablerad 1860.)

Största lager i Norden

af

Kulörta och Svarta Klädningstyger
i **Siden** och **Ylle**,
Bomullsvvaror, Kapptyger och Schalar.

Afdelningen

för å egen fabrik confectionerade artiklar, in-
rättad efter utländskt mönster, erbjuder ett
storartadt urval af **färdiggjorda**

*Promenad- och Sällskapsklädningar,
Bluslif och Kjolar,*

*Res-, Rid-, Velociped- o. Gymnastikdräk-
ter, Morgonrockar och Underkjolar m. m.*

Allt efter senaste modeller.

Riks-Telefon 6 26
Allm. Telefon 2867

**Profver på begäran
kostnadsfritt.**

Riks-Telefon 6 26
Allm. Telefon 28 67

OBSERVERA det stora lagret i Svarta Klädningstyger.

Några beslut vid 1902 års riksdag.

Post- och telegrafistpersonalen.

I en serie artiklar har i Dagny redogjorts för den kvinnliga post- och telegrafpersonalens ställning inom sina respektive verk och de nya förslag till ändring härutinnan, som skulle föreläggas riksdagen. I dessa dagar ha beslut i föreliggande frågor fattats, och det är med oblandad tillfredsställelse och glädje vi kunna konstatera, att dessa beslut gått i en långt kvinnovänligare riktning, än man ens vågat hoppas.

Tyngdpunkten i förslaget gällde, som bekant, frågan huruvida med uteslutande af det kvinnliga elementet vissa telegrafstationsplatser skulle tillsättas med manliga stationsmästare. Mot det kungl. förslaget, som tillstyrktes af statsutskottet, hade visserligen anmälts en del reservationer, men äfven om man visste, att meningarna inom såväl utskottet som den kungl. post- och telegrafkomitén voro delade, var utgången inom riksdagen icke desto mindre i hög grad oviss. Med desto större glädje har man därför hälsat det slutliga afgörandet, som utföll sålunda, att genom voteringar i båda kamrarna, de ifrågasvarande stationsföreståndareplatserna bevarats för kvinnliga innehafvare.

Voteringarna föregingos af en långvarig debatt, hvarvid naturligtvis åsikter för och emot förslaget gjorde sig gällande. Men i sin helhet kan diskussionen i kamrarna betraktas som en så vacker kompetensförklaring för de kvinnliga telegrafisterna, som dessa gärna kunnat önska sig. Äfven de ifrigaste anhängarna af den nya reformen hade ej ett ord att andraga mot den kvinnliga telegrafistkårens mönstergilla sätt att sköta sin tjänst, och de talare, i såväl första som andra kammaren, hvilka gjort sig till kvinnornas förespråkare, gåfvo direkta erkännanden åt deras duglighet, pliktrohet och nit.

Den omständigheten att ett tjugotal män af betjäntklass genom förslagets slopande blifvit utestängdt från de tilltänkta platserna, dämpar visserligen i någon mån tillfredsställelsen öfver kvinnornas seger, då ingenting kan vara mer berättigadt, än att äfven den obildade arbetaren inom ett verk beredes befordringsmöjligheter. Men här synes det oss, att förslagsställarne utgått från en principiellt oriktig synpunkt. Man har nämligen varit så mån om att åt arbetaren

tillförsäkra befordran, att man t. o. m. ej dragit sig för de ganska dryga kostnader, som hans utbildning skulle åsanka staten, under det man för den kvinliga telegrafisten, som själf måst bestrida sin utbildning och hvars plats nu skulle intagas af den till stationsmästare upphöjda arbetaren, icke beredt motsvarande möjlighet till att avancera å högre platser.

Frågan har således gällt en rätts- och principalsak ej mindre än ett existensspörsmål för några få i statens tjänst anställda kvinnor, och man måste därför vara landets representanter tacksamma för det utslag, som af dem nu blifvit fälldt.

Den kvinnovänliga vind, som här ofvan åberopas, har dock icke förmått föra alla de för riksdagen framlagda frågor, däri telegrafisternas intressen spelat in, till ett lika tillfredsställande afgörande. Så ha kamrarna stannat vid olika beslut beträffande de *extra ordinarie telegrafisterna*, d. v. s. angående tillsättande af 55 nya ordinarie platser, utöfver de af komitén föreslagna 70. I Första kammaren, där åsikten synes varit den, att de 20 platser, som genom stationsmästareförslagets fall så att säga räddats åt de kvinliga telegrafisterna, borde anses som en fullgod ersättning för deras nit i tjänsten, afslogs statsutskottets hemställan beträffande de nya ordinarie platserna. Andra kammaren däremot biföll förslaget. Först den förestående gemensamma voteringen kommer alltså att afgöra de extra telefonisternas öde.

Frågan om *lokaltelefonisterna* har däremot blifvit afgjord, i det kamrarna bifallit statsutskottets hemställan om afsättande af ett belopp af 21,000 kr. till anslaget för stationspersonalens arfvoden, hvarigenom bereds någon höjning i bemälda tjänstekårs löneförhållanden. — I sin helhet kvarstå dock lokaltelefonisterna i samma ställning som tillföre, och deras framtidsutsikter kunna ej i någon afsevärd grad sägas ha ljusnat.

Utom i här anförda fall har riksdagen, i hvad som angår den kvinliga post- och telegrafkåren, anslutit sig till de af den kungl. komitén framställda förslagen.

* * *

Den gifta kvinnans valbarhet i fattigvårdsstyrelser.

Ett par af kvinnorörelsens viktigaste principfrågor hafva i dessa dagar kommit ett steg närmare sin lösning. Vi mena härmed riksdagens nyligen fattade beslut att hemställa till kungl. maj:t om utarbetande och framläggande af ett lagändringsförslag, som

tillförsäkrar äfven *gift kvinna valbarhet inom fattigvårdsstyrelser*. Principen om behörigheten af kvinnans delaktighet i det offentliga fattigvårdsarbetet äfvensom den, att gift kvinna tillerkännes en myndig persons medborgarrättigheter, mötas i detta beslut. Målet kan väl ännu ej anses vunnet, då ärendet först har att passera genom herrar lagkarlars smältdegel, men den strömning, som under debatten i riksdagen gjorde sig gällande för dessa principer, innebär i och för sig ett framsteg, åt hvilket alla kvinnosaksvänner på goda grunder kunna glädja sig.

Här återopade fråga har, som i ett föregående häfte meddelats, förelagts riksdagen i en af hrr Lindhagen och von Friesen inlämnad motion: »om förtydligande af fattigvårdsförordningen, att äfven *gifta* kvinnor må vara valbara i fattigvårdsstyrelse». Motionärerna återopa det oklara innehåll rörande gift kvinnas rättsliga ställning, som i allmänhet vidläder den svenska lagstiftningen, och hurusom den år 1889 genomförda ändringen i fattigvårdsförordningen, hvarigenom äfven »kvinnor» förklarades valbara till ledamöter i stad och sådan styrelse på landet, som ej utgöres af kommunalnämnd, var otydlig såtillvida, att författningen ej angaf, att därvid undantag skulle vara gjordt för gifta kvinnor. Det hade visserligen stundom inträffat, att gift kvinna invalts i fattigvårdsstyrelse, men så länge den gamla bestämmelsen om att mannen är hustruns rätte målsman står kvar i lagen, saknar hustrun juridiskt sedt behörighet att bekläda uppdrag, som förutsätta myndighet, i följd hvaraf motionärerna hemställa om en sådan ändring af här berörda § i förordningen angående fattigvården, att däraf tydligen framgår, att till *ledamot är äfven gift kvinna valbar*.

Lagutskottet hade funnit sig föranlåtet att afstyrka motionen. Ledamotskap i fattigvårdsstyrelse vore, enligt detsammes förmenande, »ett verksamhetsfält, som i allmänhet icke lämpar sig för den gifta kvinnan och den henne i öfrigt tillerkända rättsställning», lika litet som hennes »inväljande i fattigvårdsstyrelse vore af något större och allmännare behof påkalladt». I fall, då kvinlig medverkan kan vara erforderlig, ansåg utskottet, att »den redan nu medgifna rätten att till sådant uppdrag utse ogift kvinna åtminstone i regel vore tillfyllest».

Här oberopade uppfattning delades emellertid på långt när ej af alla lagutskottets ledamöter. I den reservation, som anmälts af herr Lindhagen, förenade sig ej mindre än fem af utskottets öfriga medlemmar. De argument för den föreslagna lagändringen, som

reservationen på ett särdeles värtaligt sätt framhållit, och, vi våga väl påstå, det liberalare åskådningssätt beträffande kvinnans plats i samhället, som alltmer trängt in i det allmänna medvetandet och finner anhängare inom alla politiska partier, blefvo också afgörande vid riksdagens beslut. Reservationen afgick, som nämnt, med seger och antogs i Första kammaren med 82 röster mot 32, i Andra kammaren utan votering.

Vi återkomma, då riksdagsprotokollet blifvit tillgängligt, till denna i socialt afseende liksom ur kvinnosakssynpunkt viktiga fråga.

* * *

Barnens vård vid äktenskapsskilnad.

Med anledning af en skrivelse från Fredrika-Bremer-Förbundet hade, som bekant, hr M. F. Nyström väckt motion om ändring i 15 kap. 2 § i giftermålsbalken rörande äktenskapsskilnad. Motionen gick ut på, att den nuvarande bestämmelsen, att »mannen är närmare» att vårda boet och barnen i de fall, då båda makarna äro lika vållande till skilsmässan, måtte ändras till: »att domaren äger att skilja dem emellan efter ty som skäligt pröfvas».

Den föreslagna paragrafändringen var således afsedd att tillförsäkra äfven modern rätt öfver barnen vid äktenskapets lagliga upplösning och att borttaga den skriande orättvisa, som ligger däri, att, äfven när modern ej befunnits ha förverkat denna rätt, densamma likväl kan blifva henne förvägrad.

Lagutskottet hade med stöd af en del juridiska skäl afstyrkt motionen, och till ett liknande beslut har Första kammaren kommit med förbiseende af hrr Zetterstrands, Lindhagens och Gussings reservation, hvori häfdats den »allmänt mänskliga rättsgrundsats», som uti motionen fått ett uttryck. I Andra kammaren däremot bifölls motionen; men i följd af utgången i Första kammaren har frågan för denna gång fallit.

Naturligtvis måste den juridiskt oskolade i viss mån böja sig för de formella svårigheter, som stå i vägen för en snabb och tillfredsställande lösning af en lagfråga; men då, såsom fallet är med den öfverklagade principen, det gäller upphäfvande af en allmänt erkänd orättvisa, ja, då densamma innebär en kränkning af hustruns och moderns dyrbaraste plikter och rättigheter, måste man förvåna sig öfver, att för formella spetsfundigheters skull hrr lagkunnige generationer igenom kunna finna sig i, att lagens bokstaf erhåller en mot rättskänsla och sann humanitet stridande tolkning.

Nutida schweiziska författare.

Det händer ofta, att litterära förståsigpåare förneka, att det finnes en schweizisk litteratur, annan än våra visor, berättelser och lustspel, diktade på latin, patois och alemanniskt bygdemål. Öfver hufvud taget, heter det, bör författarskapet inrangeras efter språket; ty språket är virket, råämnet i litteraturen, och det gör ungefär det samma, hvar arbetaren först sett dagens ljus. Efter den teorin borde således en schweizisk författares alster ej längre kallas schweiziska, utan antingen tyska eller franska eller italienska.

Detta bestrides nu energiskt af dem, hvilka hylla grundsatsen, att fosterlandet kan göra anspråk på äganderätten till den andliga kulturen likaväl som till den materiella, att nationaliteten spelar en viktigare roll än språket i betraktande af, att författaren tar intryck af barndomsminnen och förhållandena i den omgivning, där han uppväxt.

Däremot måste väl medgifvas, att den litterära arbetsindelningen efter stora kulturspråk också har sina förmånliga sidor för författarne. Det lilla Schweiz' tränga ram gör det till en nödtvungen sak för skriftställaren att söka vinna erkännande af och afsättning för sina arbeten i det grannland, där språket bildar släktskapsbandet. Våra fräjdade schweizerskalder G. Keller och C. F. Meyer, båda från Zürich, funno anhängare och förläggare i Tyskland, innan erkännandet vaknat i fosterlandet. I själfva verket utgifvas en stor del af våra författares böcker i utlandet.

*

För att nu tala om moderna schweiziska författare vill jag först presentera en, som med lika stor elegans och lätthet i bunden som i obunden form uttrycker sig på tyska och franska, enär familjen är tysk-schweizisk och skolundervisningen varit fransk.

I *Journal de Genève* och strödda här och hvar i tyska tidskrifter förekomma *Isabella Kaisers* dikter och berättelser, alltid utmärkta för ett blomsterrikt språk och högburen tragisk stämning. I hennes diktning's ortagård, full af rosor och gröna blad, frodas däremot humorn ganska sällan.

Sorgliga ha *Isabella Kaisers* lefnadsöden varit, om hon än fostrats i ett burget hem och således aldrig fått kännas vid några ekonomiska bekymmer. Både hennes skaldskap och hennes bild liksom utstråla förnäm sorgbundenhet.

Gång på gång inom några få år hemsökte döden hennes när-

maste omgifning under gripande omständigheter, och så förtrogen hade hon blifvit med den bleke gästen, att hon, då ett bröstlidande yppade sig hos henne, var redo att i sin tur följa honom samma väg, som far och syskon gått. Men döden stannade blott en stund på tröskeln och gick åter ut genom dörren, medan sånggudinnan inträdde genom den andra och kvarblef, sedan hälsan efter vistelsen i den soliga södern återkommit. Arbetsglädjen blef nu ett nytt band, som knöt förf. vid lifvet.

»Jag går mot döden hvart jag går» — tyckes mig vara den underförstådda refrängen i allt hvad Isabella Kaiser skrifver, till tecken på, att hennes tanke fortfarande är stadd på kyrkogårdsfärd. Svartklädd är den likväl ej, utan snarare iklädd poesiers hvitskimrande klassiska draperier. Upprepade gånger har hon på senaste tiden vunnit första priset i tyska tidskrifters pristäfvan med någon högstäm, melankolisk novellett — en gång bland tusen medtäflare. Därför spår också mången bland den läsande allmänheten, att hon nog hinner upp till Parnassens höjd, om hon håller i, såsom hon börjat.

En annan schweizisk skaldinna, som af tyskarna kommer att kallas tysk, är fru Hunziker-Thommen, hvilkens diktsamling »Zeitliches und Ewiges» utkom vid sekelskiftet. En mogen, klarnad ande återspeglas i dessa skaldestycken, en kvinna, som öfvervunnit lidelsen inom sig själf och ändå behållit själ och hjärta friska och ungdomliga, vakna för det sprudlande lifvet i dess innerliga förening med naturens dolda stämmingsmakt.

En af våra främsta kritiker liknar hennes skaldegåfva vid Davids harpa. Hon har ju äfven till tyska vers öfverflyttat flere af Davids psalmer. Men religiösa äro hennes dikter endast såtillvida, att de utgått från en i lifvets strider pröfvad själ, som tror på den frid, som öfvergår allt förstånd, utan att klänga sig fast vid begränsade kyrkliga dogmer. Och den frid hon vunnit, den intensiva glädje hon finner i naturens under, vill hon meddela och gör det äfven i sina liffulla, väckande, trösterika sånger.

*

Många talangfulla nutida författare äger vår lilla republik, men få äro de, som lyckats bryta sin bana fram ur det tysta, där de gömma skaldegåfvan för omgifningen, som vore den något att blygas öfver. Bondfördomen anser ju versmakarens yrke som dagdrifveri, skriftställaren som en odåga, så länge fabrikatet ej kan omsättas i mynt, så länge icke fabrikationen af litteraturalster pågår med samma ihärdighet och regelbundenhet som tröskning och vedhuggning. På sin höjd medgifves, att en skollärare eller prost med

fast anställning och god lön kan tillåta sig lyxen att på lediga stunder dikta verser och skriva romaner. Som födkrok skulle väl bara en vettvilling välja författarskap som yrke. Redan tidnings-skrifveri anses som ett dåligt sådant, hvad den ekonomiska vinsten beträffar.

En af dem, som segerrikt öfvervunnit striden, och som, nu solar sig i den litterära ryktbarhetens framgång, är J. C. Heer, för närvarande en af den kända tidskriften *Gartenlaubes* redaktörer. Sedan han i många år varit folkskollärare och som medarbetare af en Zürich-tidning ådragit sig uppmärksamhet för sina stämningsfulla redogörelser för våra nationalfester, i hvilka folkets pulsslag förnimmas bättre än i hvardagslivet, steg han med sina romaner ur alpverldens aflägsnaste vrår med ett jättesteg upp på sin rätta plats. »An heiligen Wassern» och »Der König der Bernina» gjorde stort uppseende i Tyskland och bidraga med säkerhet i hög grad att locka turistströmmen, åtminstone den tysktalande, till de fjällbygder, hvilkas natur och trollkrets af sägner, kringsväfvande de älskande parens skepnader, han så mästertligt skildrat. Hans hjältar och hjältinnor äro allt annat än hvardagsmänniskor. Heers ideal af mandom och ädel kvinlighet innehar högsätet, snarare i romantikens tidsålder än i nutida realism. Sitt hemlands natur i dess majestät och sin nations själslif känner han som få och vet att teckna deras drag. J. C. Heer uppgifver själf, att hans mormor, en bondkvinna med begåfning, under de späda gossåren väckt hans håg därför genom sin outtömliga skatt af folksagor, ordstäf och visor af profant och religiöst innehåll.

*

Knappast mer än ett år har lidit, sedan en gripande skaldebana lyktats, då genevaren Louis Duchosal i våras ingick till grafvens hvila. Främlingen, som råkar få tag i en af de små diktsamlingarna: *Le livre de Thulé*, *La Forêt enchantée* och *Rameau d'or*, har nog ej en aning om den passionshistoria, som föreligger i skaldens lefnad.

I högre bemärkelse kunde man med större skäl kalla Duchosal's författarskap en hjältesaga, en oafbruten strid mellan en stark själ och en vingbruten kropp. Formsköna, melodiska, fulla af känslöglöd i deras brinnande skönhetsdyrkan äro hans symboliska dikter. Som teater- och konsertrecensent för *Journal de Genève* var han träffande och själfständig i sitt omdöme, i sitt enskilda uppträdande sympatisk, enkel och rättfram, modig i motgången liksom i idéernas strid, utan att vidare bry sig om de knuffar

han kunde ådraga sig under dusten med målsmän för andra smakriktningar.

Utän eget förvållande pålades han ett lidande, som under 23 år fängslade honom vid plågans läger. Därtill kom fattigdom och nödvändigheten för ynglingen att förtjäna sitt uppehälle. Lemmarnas förlamning satte yrkesarbetet utom all fråga, och till intelligensarbete som tidningsman saknade han underbyggnad och måste först genom självstudier söka fylla bristerna. Det gjorde han oförtrutet, nöjd att under själens ansträngningar tidtals glömma stofthyddans skröpligheter.

Men det onda förvärrades med åren. Omsider kunde han ej längre föra pennan, utan måste diktera. På sin höjd förmådde han lämna sin namnteckning. Äfven talet blef allt mödosammare och otydligare, tills de närmaste till och med hade svårt att fatta meningen af hans framstammade ord.

Som skald kunde han ha dragit sig tillbaka och framlevat en folkskygg tillvaro bland böckerna, ösande ur sitt känslolifs och sin glödande fantasi källor, men som tidningsman kallades han ut i samhällets andliga strömfåra. Konstkritikern, recensenten Duchosal visade sig därför i sin rullstol på muséer, så snart en tafvelutställning pågick, noga granskande dukarna, på bibliotek, i teatersalonger vid sena kvällstimmar, i litterära samkväm bland kolleger, konstnärer, studenter, idel öga och öra, lifligt deltagande i allt.

Krymplingen kunde vid sådana tillfällen vara lika glad bland de glada som trots någon frisk människa, och sårande var det för hans stolta natur att göras till föremål för medlidsamma blickar eller taktlöst bekalgande af det faktum, att han var ett af naturens styfbarn.

Bland besökande, som hyllade skalden, trufdes han bäst i sällskap med finkänsliga, behagliga fruntimmer, hvilka förstodo konsten att dölja sin medömkan bakom sin beundran för hans andliga öfverlägsenhet.

Med själsstyrka och förunderlig viljekraft höll han sig uppe till det sista, om ock tröttheten yppas någon gång till en förtrogen vän och längtan efter upplösning som en lockande utsikt för den lidande.

Nära sekelskiftet skref han till en vän:

»Det blir alltjämt tyngre att dragas med lifvet, och allt större viljekraft kräfvdes att uthärda därmed. En annan människa, och därtill en af de starkaste, skulle för länge sedan ha erkänt sig som öfvervunnen, men det gör icke jag. Så vidt det står i ens makt att lofva sådant, ämnar jag hålla ut i det längsta. Det ligger en obe-

skriflig njutning i kampen med naturmakten. Den har brutit mig, beröfvat mig allt, som gör lifvet önskvärdt. Men förtviflad är jag ingalunda för det, och den har snarare förkofrat min själs hälsa.»

Ja, fastän han beröfvats allt, som gör lifvet önskvärdt, älskade han lifvet, dyrkade allt skönt. Kärleken, sådan den tedde sig för hans fantasi, är ett ämne, åt hvilket han ägnar sina mest välljudande verser. Kärleken, från den slutna knoppens till den fullt utslagna rosens — och om kärleken, då rosornas blad skingrats för stormilen, skrifver han kanske vackrast. Som man kan vänta sig det af en fransk skald, en nutidssymbolist till på köpet, äro hans dikter näppeligen lämplig lektyr för flickskolors öfversta klasser, huru ren formen än må vara.

Beslöjade äro tankebilderna, och studium kräfves att få dem fram klara, ungefär som det förhåller sig med *Brownings* poesi.

Naturen skildrar *Duchosal* ej heller med fotografisk noggrannhet, utan i mystisk belysning, sådan han bär den i minnet. Hans naturstämningar påminna om det schweiziska berglandskapet en mulen dag, då bergtopparna leka kurragömma. Uppenbarar sig då *Jungfraus* silfverskepnad eller *Montblancs* hjässa ett ögonblick blott, så verkar synen öfverväldigande som något öfvernaturligt. Krymplingen hade som stadsbarn sällan styrt kosan ut på landet, utan sökte utomhus helst estetiska njutningar och stod sålunda i rak motsats till en annan genevare, *Jean-Jacques Rousseau*, för hvilken täta ströftåg i naturen voro ett oafvisligt behof, hvarifrån han hämtade sin inspiration som författare.

*

Till sist må nämnas en schweizare, som är oafbrutet sysselsatt med öfversättningsarbete för tidningsföljetonger, och detta från skandinaviska språk. *Fr. v. Känel*, bosatt i en liten bergsby i Oberland, är äfven fängslad inomhus af kroppsligt lidande och kan således endast genom böcker tillägna sig nordbornas språk. Med ospard möda och under obeskrifliga svårigheter lyckades han att gå i land med företaget, mäktigt dragen af sympati för nordens litteratur, hvilken han öfverflyttar på flytande tyska.

Cécile Gohl.

Bob.

Så snart de sista tonerna af den ryska nationalsången förklingat, lämnade vi *Marinskyteatern*, där *Glinkas »Ludmilla»* gifvits som festföreställning på h. m:t änkekäjsarinnans höga namnsdag. Ute

var det bitande kallt, ehuru det redan var i slutet af april, och klara stjärnor tindrade på den lugna natthimmeln.

»Låt oss hellre gå än åka», sade jag till mitt värdfolk, öfverste R:s, i samma ögonblick som öfversten stod i begrepp att anhålla en af de många iswostschikar, hvilka svärmade omkring oss. Dels frös jag, dels frestade en promenad till fots genom det nattliga S:t Petersburg, och den ståtlige öfversten tycktes mig ett lämpligt skydd för oss två damer. Likt alla främlingar, hvilka första gången gästade den ryska metropolen, var jag naturligtvis uppfylld af allehanda hemiska föreställningar om det vådliga i att nattetid röra sig ute på de mystiska gatorna, där faror och äfventyr lura vid hvarje steg, och jag ville med egna ögon öfvertyga mig om huruvida det verkligen var så lugnt och ofarligt, som öfversten leende försäkrade mig.

Men det såg ut, som om han skulle få rätt. S:t Petersburg vid denna tid på dygnet, det kunde vara strax före midnatt, föreföll fullt ut lika lugnt och stilla som hvilken annan stad som helst med samma invånareantal. De få ensliga vandrare vi mötte voro fredliga, ofarliga individer, och det enda, som kunde uppväcka mitt intresse, var de otaliga dwornikar, hvilka, inhöljda i smutsiga fårskinnspälsar, sofvo likt hundar, utsträckta framför sina respektive herrars portar.

Vi hade under lugnt småprat hunnit ända fram till Kasanska kyrkan, då just som vi skulle svänga af in på Nevsky jag plötsligt kände något fuktigt, kallt och klubbigt röra vid min högra hand, som bar upp kjolen.

Jag skrek till. Vi tvärstannade alla tre. Uppskrämd och med hjärnan full af allehanda historier om rånförsök etc., försökte jag förklara för de andra hvad som händt. Men förgäfves sågo vi oss omkring efter någon misstänkt mänsklig varelse, och jag började nästan tro, att det hela var ett foster af min inbillning. Slutligen, då vi redan stodo i begrepp att fortsätta vår vandring, upptäckte vi vid det sparsamma skenet af en gatlykta en hund, som halft förskrämd, med slokiga öron och med svansen mellan benen, darrande af köld betraktade oss med melankoliska ögon. Vi brusto i skratt; attentatorn reducerade sig således till en stackars hund. Betydligt lugnad af den bedräfliga bild han företedde, försökte jag locka honom till mig.

Långsamt och försiktigt, men med en viss smidig elegans, närmade han sig öfverste R., såg upp på honom med sina milda, fuktiga ögon och viftade bedjande med svansen. Han var tydligen stött på mig för mitt omotiverade anskri, ty han låtsade ej ens höra mina i alla tonarter uttalade smekord. Det var en setter af

äkta ras, som troligen i sina fänriksår varit en bortskämd älskling, men för hvilken det sedan gått utför i livvet, tills han numera såg ut att tillhöra de herrelösa hundarnas vagabondsläkte. Han hade en gång varit svart- och hvitfläckig, silkeslen, fin och putsad; nu var det långa håret hoptofvadt, de hvita fläckarna smutsgrå, och han var hemskt mager. Intet halsband angaf hvem han tillhört, och af hans egendomligt skygga och ödmjuka sätt att närma sig oss, påstod sig öfversten kunna sluta till, att detta ej var första gången, som han anropade ömsinta medmänniskors hjälp i sin kamp för existensen. Men hans erfarenheter af livvet och människorna voro säkerligen ej de ljusaste, ty där stod han, följande med en resignerad min och färdig till flykt det rådslag, som ifrigt fördes emellan oss, och som han tycktes ana gällde honom.

Hvad skulle vi göra? Att helt enkelt adoptera honom, som ett af förslagen lydde, var ej precis rådligt i en storstad, där hundar äro högst besvärliga tillägg till en familj. Att lämna honom här på gatan, utsvulten och eländig som han var, och efter hans rörande vädjan till vårt deltagande, därtill hade vi ej heller hjärta. Stackars djur! Han skulle åtminstone få fröjda sig åt ett godt mål mat, glömma för en stund sin hunger och sin öfvergifvenhet. Vi beslöto alltså att låta hunden själf afgöra, om han ville följa oss eller ej. Han såg tillräckligt klok ut att själf kunna bestämma öfver sitt öde.

Öfverste R., som var en stor djurvän, smekte den stackars vagabonden och tilltalade honom med alla upptänkliga namn ur Kennelklubbens namnförteckning. Men han förblef oberörd, fortfor att se melankolisk ut, ja, det kom nästan ett drag af otålighet öfver honom, då vi ej kunde gissa oss till det rätta.

»Du heter väl Bob då», sade slutligen öfversten på måfå, ehuru innerst öfvertygad om, att ett så banalt namn ej kunde tillhöra en ättling af oblandad ras.

Men det var just Bob han hette. Med ett gladt viftande på svansen och ett belåtet tjut hoppade han upp emot öfversten och blef nästan allt för demonstrativ i sin glädje. Detta namn väckte säkert till lif länge sedan inslumrade minnen. Han glömde sin smutsade, oborstade päls, som bildade en så bjärt kontrast till öfverstens vårdade uniform, han glömde sin öfvergifvenhet, sin hunger, för glädjen att än en gång höra sig tilltalas med det välkända namnet.

Vi fortsatte vår väg efter detta lilla intermezzo. Då och då gafvo vi akt på Bob. Först följde han efter oss på afstånd, litet osäker om hur det skulle upptas, att han så här utan vidare slöt sig till sällskapet, men småningom, då det hvarken vankades hotelser

eller lärda ord, blef han djärfvare. På Nevsky kände han sig riktigt trygg, nästan öfvermodig, då och då kom han för att få en smekning, viftade på svansen, skällde kort och belåtet och var fullt hemmastadd på den ännu midt i natten rätt väl upplysta gatan. Hans själfaktning var i tydligt stigande. Den smutsiga Bob kände, att han åter funnit den krets, i hvilken han varit van att röra sig.

Endast då vi mötte några exemplar af hans eget släkte, försvann hans själfsäkerhet. Han blef åter den slokörade parian, drog svansen mellan benen, gjorde sig så liten och oansenlig som möjligt och gömde sig mellan oss. Han skändes öfver sin torftiga utstyrsel, sin luggslitna elegans, och han visste, hur man blir bedömd af sina lyckligare kamrater, hvilka ännu ej pröfvat livets upp och ned. Då de andra hundarna morrade ilsket i förbifarten, upptog Bob det ödmukt och stilla. Han låtsade hvarken se eller höra dem. Det var den taktik han lärt i pröfningens hårda skola.

Vi gingo förbi en af de många små bagarbodar, hvilka ännu sent på natten voro öppna, och i hvilka det rykande téet serverades i glas för billigt pris. Vi gingo in för att köpa några hvetebullar åt Bob, i hopp om att med dessa kunna affärda honom, ty ju mer vi tänkte på saken, ju omöjligare föreföll det att ta honom med in i öfverstens lilla, eleganta våning, och vi hade endast några steg kvar till hemmet.

Men — Bob vägrade envist att följa med in i bagarboden. Tro-ligen hade han gjort påhälsningar där på egen hand och blifvit snöpligt afspisad. Hans glupska blickar följde de gulgräddade bullarna, som bagarn stoppade in i påsen, men han lämnade ej sin plats vid den öppna dörren.

Ute på gatan lät Bob de rara bullarna sig väl smaka; han åt som en, den där ej sett mat på veckor, men då måltiden var slut, gjorde han ingen min af att lämna oss, snarare uppfattade han detta vänskapsbevis som en uppmuntran till att fortsätta bekantskapen. Det blef därför öfverstens uppgift att med tydliga medel klargöra för Bob hvad vi väntade af hans belevnhet. Men det sved i våra hjärtan, då vi sågo honom aflägsna sig utan ett ljud, men med en lång, förebrående blick.

Vi bjödo nu till att glömma Bob, förde samtalet in på operan, som vi bevistat, på den förtjusande kaukasiska dansösen, den forna kaiserliga favoriten; men våra tankar lämnade ej det stackars dju-ret. Det var med en suck af lättnad vi ändtligen stodo framför vår port, som den tjänstvillige, skäggige gamle dworniken höll halföppen.

Just då porten skulle slås igen efter oss, sågs en mörk skugga smygga tätt förbi. Det var Bob. Med en svordom beredde sig

dworniken att skynda efter den obehörige, men en slant och några ord från öfversten svalkade hans ifver.

Vi sade ingenting till hvarandra. Vi låtsade ej ens märka denna lilla manöver. I den mörka trappuppgången, där gasen redan var släckt, hörde vi blott ett sakta, tassande ljud; men Bob höll sig visligen på afstånd och gaf sig ej tillkänna. Först i tamburen, där han kände sig bländad af det skarpa lampskenet, blef han tillgängligare och försökte utveckla all sin älskvärdhet. Det var blott mot den ryska jungfrun han visade öfverklasshundens tydliga reservation. Men det var kanske också därför, att denna uttömde sig i en svada af undran öfver sitt herrskaps besynnerliga smak att släpa med sig in från gatan ett sådant förfallet, uselt hundkräk.

Bob följde oss in till matsalen, där supén väntade. Helt hemmastadd, rullade han genast ihop sig på mattan framför kakelugnen och väntade tålmodigt, tills vi slutat. Han ville visa hur väluppfostrad han var, att han kunde uppträda belevadt och modest, men så snart det blef hans tur, försvann allt, som sattes framför honom med den största glupskhet i hans gap.

Ingen af oss vågade emellertid vidröra den ömtåliga frågan om Bobs vidare öde. Det var en lättnad, så länge vi sluppo att tala därom. Öfverstinnan kom in röd och varm efter ett besök i köket, där hon försiktigt pejlade kökspersonalens åsikter om Bobs eventuella kvarstannande. Men både kokerskan och husan visade så liten entusiasm för den nya familjemedlemmen, att hans dagar säkert ej blifvit angenäma, om han upptagits som sådan. Och Bobs öde beseglades ytterligare af de fula fläckar, hans raggiga päls kvarlämnat på den röda mattan.

Vi damer gingo in i salongen för att göra upp planer för morgondagen. Bob och öfversten blefvo på tu man hand kvar. Så hörde vi med ens, hur öfversten gick ut i tamburen, tog öfverrocken på sig och hvisslade ett par gånger på Bob, som denna gång ej tycktes vidare hugad att åtlyda kallelsen. Han anade hvad som förestod:

Då farstudörren slog igen efter dem, sågo vi två ofrivilligt på hvarandra. Till hvilken grad af sentimentalitet hade ej en främmande, kringirrande hund kunnat drifva oss! Där suttö vi båda, ängsliga till mods, kännande oss som grymma, hjärtlösa brottslingar, och vid sitt återinträde blef öfversten mottagen af ifriga frågor.

»Tjöt Bob? Var han mycket olycklig? Ville han ej gå?»

»Å nej», blef svaret, »han gick sin väg helt resignerad. Det var nog ej första gången i sitt lif, som han blef gäckad i sina förhoppningar.»

Under den påföljande natten sof jag oroligt; ständigt tyckte jag mig höra ljudet af en hunds sakta klagande tjut vid den yttre dörren. Men dworniken, som jag frågade på morgonen, förklarade, att Bob ej ens gjort försök att återkomma.

En lång tid efteråt tyckte jag mig, i hvarje hund jag mötte, se Bobs sorgsna ögon och stumma resignation öfver det öde, som människornas hårdhet beredt hans släkte. Ofta undrar jag ännu, om Bob fortfarande irrar omkring på världsstadens gator i det fäfänga hoppet att finna en herre och en fristad.

H. S. Pylkkänen.

Litteratur.

Kvinnomakt af *Gustaf af Geijerstam.*

Efter »Boken om lille bror» var det med en viss oro man motsåg nästa arbete af Gustaf af Geijerstam. Det utkom i julas med titel: »Kvinnomakt». Geijerstam är ju en författare, som man under en lång följd af år läst, och som man under hela hans författarskap lärt sig att värdera inom nästan alla områden af hans konst, från de realistiska skildringarna af råbarkade kustbor till de utsökta analyserna af en fint bildad kvinneas själ. Han har så småningom i sina arbeten blifvit oss en bekant och en vän, och man längtar efter uttrycken för hans rika lifssyn, som skärper vår egen. Man frågar icke så mycket efter när, hur eller hvar han samlat sitt stoff, eller i hvilken grad han själf står bakom den eller den af sina skildrade personligheter. Det är oss nog, att dessa hans skapelser äro öfvertygande, och vi tro på hans slutsatser såsom resultat af vissa gifna, om än ofta bizarra och paradoxala förhållanden, ja, vi böja oss inför dem som inför nödvändigheten i lifvet, om det också sker både med indignation och sorg. Men det förefaller anmäla- ren, som om vi denna gång af Geijerstam fått mottaga något, som stöter oss såsom haltande och halft, som om vi erhållit något tråsigt, där vi äro vana att få något helt, och vi längta åter till det forna fulla samförståndet.

Att »Boken om lille bror» så ofta kommer på tal i samband med sin efterföljare »Kvinnomakt» är ingen slump. Det förefaller nämligen, som om dessa två arbeten stode i ett säreget förhållande till hvarandra i och med den inramning förf. gifvit hufvudfiguren i sin sista berättelse. Detta före- och eftertal får ju fattas som en förf:s själfdeklaration öfver den så mycket omtalade intimiteten i hans föregående skildring, och blir såsom sådan mindre oförklarlig. Sökt är den i alla händelser. Den gör intet till hjältens förstorande mot ett djupare perspektiv; allt hvad den åstad-

kommer är, om man vågar säga ut det, att göra berättarens person mindre. Hufvudpersonens, Hugo Brenners, gestalt blir i den självbiografi han ger så fullkomligt färdig och avslutad, att därtill ingen kommentar behöfs. Själf vill han kalla sitt lif en upplefvad i stället för en skriven dikt; läsaren vill snarare kalla det en dröm, på hvilken intet uppvaknande följt. Denne Hugo Brenner når aldrig sin längtan, blir aldrig hvad han kunnat bli, griper icke sin lycka, som blir en annans, och mister till slut allt hvad som binder honom vid lifvet. Han har velat det rätta och handlat därefter, mera än män i allmänhet anse skäligt, och han ångrar ingen punkt i sitt lif, ej ens den mörkaste, som ju lagt sin skugga öfver honom ända till slutet. Och här står läsaren inför den stora frågan: Är det författarens mening, att ett sådant tillämnadt men aldrig verkställt lif kan kallas ett konstverk i och för sig själf, som lif betraktadt? Snarare kallar man då det målmedvetna, verksamma lifvet i all sin enkelhet ett konstverk än detta ständiga famlande i drömmen utan fast grepp i verkligheten, detta räknande utan slutsummering, denna tunga nötning på en själ, som icke kan slitas ut. När nu en sådan själ i ensamhetens förtviflan ger sitt instängda lidande luft i ord inför den människa, — här förf. — som han möter, blir man då icke besviken, när denne vän går och förräder förtroendet åt bokstafven? Är det icke i denna ogrannlagenhet mot en diktad person, som förf. felat mot det konstnärliga? I »Kvinnomakt» vill man helst rivva ut denna smaklöshet och icke minnas, icke ha läst annat än berättelsen om den sönderslitna, men så helt skildrade människan, denna berättelse, hvilken anmälaren gärna räknar till de mera gripande konstverken i vår litteratur.

Med G. af Geijerstams vanliga säkra mått äro bifigurerna kring hufvudpersonen ej flere än precis nödvändigt. Bland dem se vi en man och en hustru, båda komna från och ställda i lifvets högre kretsar. De besitta båda alla lifvets förmåner: skönhet, rikedom, intelligens. Men deras egentliga och stora värde ligger i, att de äro människor, sådana sällsynta företeelser, som fått icke blott ögon, utan också förmåga att se, som äga vilja att förstå, och som ej äro rädda att låta hjärtat känna. Sådana äro dessa två människor, så vackert framställda som man sällan möter dem, vare sig i lif eller skrift.

Och så må till sist nämnas barnet i boken, Hugo Brenners lilla dotter. Det lilla barnets outvecklade själslif är säkert mindre svårt att skildra än den skygga, känsliga oåtkomligheten i en själ, som bildas. Men Geijerstam har funnit nyckeln äfven till en så väl låst dörr och återgifvit denna lilla trettonåriga kvinnas själ i de finaste färger och konturer och med en doft, som gör teckningen till en af blomstren i hans diktkonst.

K. B.

*

Storgårdsblomster. *En ung faders dagbok* utgifven af Karl-Erik Forsslund.

Vi ha i vårt land två speciella hemskildrare, den ene i ord, den andre i bild. De ge oss troligen båda, hvad de ha bäst af individuell lycka, och dock blir vid jämförelse af de undfångna intrycken bil-

*

den så oändligt mycket mer gifvande än ordet. Man behöfver blott se Lisbets eller Britas trubbnäsor — ty att bildens man är Carl Larsson, behöfver väl knappt påpekas — sticka fram i någon situation, eller bara ett rundkindadt cherubhufvud i allmänhet med pisksnärten i nacken, för att bakom dessa glädjens representanter ana en djup och verklig grund till hvad vi mena med hem och lycka. Och ordets man, Karl-Erik Forsslund? Man fruktar nästan, att massan af de visserligen både varma, bildrika och unika talesätten är ett surrogat för hvad som brister i verkligheten, och inför de superlativa uttrycken står man tviflande, frestad att med Hamlet utbrista: »ord, ord, ord».

Trots detta är det dock intet skäl att förringa ett arbete, som i alla fall går ut på att som koralldjuret »bygga med på den växande ö, och bereda den världen, som kommer». Det ligger i glädjens natur att sprida glans äfven utom den egoistiska gränsen, och hvarje stråle, om också blott som reflex, lyser väl upp någon vrå af det mörker, i hvilket det är så mångens lott att ständigt vandra. Vare detta sagdt som ett litet försvar för Storgårdens stolte besittare, ty ingen läsare af denna och föregående Storgårds-apoteoser undgår att känna en viss förargelse öfver den själfviskhet, som likt en kinesisk mur afskiljer sina egna landamärena från den öfriga världen. Ty liksom lyckan hittills verkligen kunnat konstateras äfven i en stadslägenhet på rum och kök, finnes väl nöd och sorg troligen ganska nära utom Storgårdens rämärken, och af den, som likt Forsslund tagit lyckobyggandet på entreprenad, fordrar man beräkning af alla eventualiteter.

Allt detta moraliska tal skulle troligen af förf. rubriceras under den af honom själf mycket föraktade s. k. »gamla predikarstilen». Han har också motat dylika invändningar genom att, i det hän själf slår sig till ro i sina nyinredda, utmärkt trefliga åtta rum, försäkra sig väl veta, »——— att hvad som är lyx och flärd för en, är lifvets enklaste nödort för en annan, och allt hvad jämförelse heter är ett oting. — Att man måste lefva sitt eget lif i stort och smått för att möjligen kunna göra något för andras. — och att somliga tarfva tio gånger så mycket utrymme som andra ——». Hvarpå omedelbart gifves gästabud med hummer och bräddade Mosel-glas. Anmälaren menar icke heller, att den, som kan få äta sig mätt, skall låta bli att göra det, men man retas en smula af detta ständiga påpekande af en speciallycka, som inte ens i bråkdelar står en på tusen till buds.

Ehuru de egentliga Storgårdsblomstren äro än så länge summa två: flickebarnet Marjo Maj och dess broder Karl-Herman, mest träffad under namnet »Lille-Man», särskiljer man i denna Storgårdsdikt egentligen tre stora kapitel: »Jag» — »Storgården» och »Min son». »Jag» och »Min son» äro personerna på Storgårdens aktionsplats, som tillika inrymmer naturstämningarnas kulisser. »Jag» frambär sig själf utan förbehåll genom det hela, så att från hans favoriträtter och till hans innersta tankar nästan icke en lucka existerar i vår föreställning. »Min son» hindras af sin spåda ålder från något mera själfständigt uppträdande. Hans roll handhafves också, som redan nämndt, af hans fader, på sätt som af denne själf träffande angifves i de enkla ord, hvilkas innebörd ofta återkommer: »Jag drömmer

stundom stolta drömmar om dig, min son». Man påstår i allmänhet, att drömlif är kvinnans privilegium, medan mannen vill handla i nuet. I denna regel bildar väl då denne unge diktare-fader undantaget. Hvad kraft och verkan dessa faderliga drömmar en gång kunna hafva för den de gälla, måste lämnas därhän. På läsaren verka de ängslande och trånga i all sin förespeglade vidd och frihet. Man tycker sig se den »lille mannen» omspunnen och fjättrad i ett nät af överklighet, hvars uppfostrande betydelse förefaller en vanlig krass människa betydligt underlägsen de läromästares, öfver hvilka fadern och hans jämnåriga tämligen inkonsekvent mot sina öfriga teorier beklaga sig sålunda: »Vi ha fått fostra oss själfva... Hjälp och vägvisare ha vi ju haft — men det har varit dagens sol och nattens stjärnor, det har varit röster och rop i fjärran, skällklang högt i bergen, bruset af en fors långt borta...»

Från detta skall den Lille-Man »frälsas». Din fader »vill gå bredvid dig, vill bära dig öfver gungfly och träsk, vill ge dig starka skor mot de hvassa stenarna och lära dig besvärja huldra och troll». Törhända det är sättet att bilda din son för Storgårdslifvet — o, drömmande fader! Men om det gör honom orädd nog att bli den »lifsmodets» banérförare, som skall »slunga sanningar i ansiktet på hycklarna» i denna världen förefaller mera ovisst.

Alla dessa drömmar ha dock, som väl är, det gemensamt med den vanliga sorten, att de fara som strömmar, och i regel nöja de sig med att se den lille pilten som »en hel människa — —. Ärlig, frisk och frimodig».

Karl-Erik Forsslunds naturmålningar äro sig för öfrigt lika, både färgrika och vackra, men man störes nu som så ofta af författarens jäkt efter en harmoni, som i naturens en gång fastslagna hushållningsmetod icke står till att nå. Man tycker inte, att t. ex. »vemodet i att släcka en milas glöd» borde hos en normal landtman få öfverröstas af »lusten att få tända och sprida» elden i skogen. Naturstudiet har för öfrigt i föreliggande bok lämnat godt resultat, i det flere kapitel utgöra nästan uteslutande växtlängder öfver Storgårdens rika flora, och genom hvilka den unge fadern för sig själf och sin son söker fylla bristerna i naturstudiernas vanliga bedrifvande, under det att »skolmagistrarna» lära ha en »makalös förmåga att inge afsmak» för slika ämnen.

Hvad slutligen dikterna angår, som gifmildt äro strödda bland prosan, finnas bland dem bitar, som utan tvekan böra räknas till författarens bästa. Januarisången till ungdom, texten till »de sju silfverbjällroras» melodi, de små sångerna om Lille-Mans namn och om Lille-Man själf, dessa och flere fresta alla till citat. Men vi få nöja oss med en strof ur Marjo Maj's vaggvisa om vintern, som mor sjunger till en af Södermans melodier:

»Sof, Marjo, sof nu godt!
 Än är det natt öfver jorden.
 Stjärnorna vaka blott
 högt öfver mörka norden.
 Ligg på din kudde, den är en sky,
 du är en slumrande stjärna.
 Sof nu, och vakna klarögd och kry. —

Ensamt den visan väcker längtan till Storgårdens paradis.

Om man för öfrigt vill ha en resumé af denna Storgårdsdikt, finnes ingen lämpligare än den förf. själf ger i följande rader: »Jag känner mig också besläktad med den här kornknarrn, som slagit upp sina bopålar i rågåkern — — —. Han går ideligen af och an och rundt och rundt omkring sitt hem, han spinner och gnolar af belåtenhet, han vefvar sin entoniga visa och kan aldrig tröttna att prata om hur utmärkt han trifs på jorden och hur fröjdefullt lifvet ändå kan vara, om man bara lefver det rätt och enkelt och naturligt.»

K. B.

Föreningsmeddelande.

Fredrika Bremer-Förbundets yrkes- och studiestipendier

för år 1902 hafva utdelats som följer:

1,500 kr. till med. dr Anna Stecksón såsom resestipendium för att i utlandet idka vetenskapliga studier; 500 kr. till med. kand. Gerda Uddgren för medicinska studier; 400 kr. till med. kand. Alfhild Tamm för medicinska studier; 900 kr. till fil. lic. Anna Paues som resestipendium för idkande af vetenskapliga språkstudier (fritt stipendium); 400 kr. till fröken Kerstin Hesselgren för kurs i samhällshygien vid Bedford College i London (Stockholms stads stipendium); 325 kr. till fröken Edith Ruhlin till sjukvårdskurs (Norrbottens stipendium); 250 kr. till fröken Anna Sandén för kurs vid folkskolelärarinneseminarium (Vesterbottens stipendium); 200 kr. till fröken Laura Näsholm för kurs vid fackskola i huslig ekonomi (Vesternorrlands stipendium); 200 kr. till fröken Ruth Fredén för kurs vid gymnastiska centralinstitutet (Vernlands stipendium); 225 kr. till fröken Sigrid Leksell för kurs vid barnmorskeinstitut (Vestmanlands stipendium); 200 kr. till fröken Valborg Örtendahl till sjukvårdskurs (Göteborgs och Bohus stipendium); 240 kr. till fröken Signe Strömbom för sjukvårdskurs (Skaraborgs stipendium); 200 kr. till fröken Elsa Sundström för kurs vid högre lärarinneseminariet (Östergötlands stipendium); 225 kr. till fröken Herrmanna Pettersson för kurs vid trädgårdsskola (Gotlands stipendium); 300 kr. till fröken Gerda Backlund för kurs vid högre afdelningen af tekniska skolan i Stockholm (Södermanlands stipendium); 225 kr. till fröken Hulda Larsson för sjukvårdskurs (Blekinge stipendium); 200 kr. till fröken Ruth Kock för kurs vid gymnastiska centralinstitutet (Kristianstads stipendium); 200 kr. till Beata Mårtensson för kurs vid högre afdelningen af tekniska skolan i Stockholm (Malmöhus stipendium); 200 kr. till fröken Astrid Wallin för kurs vid folkskolelärarinneseminarium; 200 kr. till fröken Wilhelmina Wallin för kurs vid folkskollärarinneseminarium (Örebro län stipendium); 500 kr. till lärarinnan vid Wallinska skolan i Stockholm fröken Clary Gerell som resestipendium för idkande af språkstudier i Frankrike (Evelina Fahnehjels stipendium).

— C. E. Lagerström —
FREJA-MAGASINET
STOCKHOLM
Lager af **Sybehör & Modevaror**
OBS! Order från Landsorten exp. skyndsamt.

Nya Hushållsskolan

(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: **Fröken H. Cronius.**

Nya Hushållsskolan's Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

OBS! Särskild matsal för fruntimmer.

Från **Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition** hafva utkommit och finnas att tillgå hos alla bokhandlare följande arbeten:

På Elghytan af *Runa*. Häft. 2: 25, kart. 2: 75, klotb. 3: 25.

Sädd på Guds åker. Strödda predikningar, hållna i Blasieholmskyrkan af hofpredikanten *Fr. Hammarsten*. Häft. I. 50 öre.

Vid korset och grafven. Korta passionsbetraktelser, samlade ur flere framstående lärares skrifter, såsom *Arndts, Beskows, Emanuelsons, Krummachers, Langbeins, Luthers, Rosenii* m. fl. Andra uppl. Häft. 50 öre, kart. 75 öre, klotb. 1: 25.

Hinder för full frid af hofpredikanten *A. Johansson*. Häft. 8 öre.

Några minnesord till mina nattvardsbarn af *G. E. Beskow*. Andra uppl. Häft. 1: 50, kart. 1: 80, klotb. 2: 50.

Minnesord till de unga under konfirmationstiden af *G. Weitbrecht*. Kart. 75 öre, klotb. 1 kr.

Minne från konfirmationsdagen af *P. J. Emanuelson*. Fjärde uppl. Häft. 50 öre, kart. 75 öre, klotb. 1: 25.

Den heliga nattvarden af kyrkoherden *Rich. Markgren*. Häft. 1 kr., inb. 1: 25.

Såsom ljusets barn. Några ord till unga flickor efter konfirmationen af doktor *Ernst Siedel*. Häft. 1: 75, kart. 2 kr., klotb. 3 kr.

Ungdomstiden — Herrens tid af *G. Weitbrecht*. En bok för *ynglingar*. Andra uppl. Häft. 2: 50, kart. 3 kr., klotb. 3: 50.

